

LIETUVOS RESPUBLIKOS ENERGETIKOS MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, Gedimino pr. 38, LT-01104 Vilnius,
tel. (8 5) 203 4407, faks. (8 5) 203 4692, el. p. info@enmin.lt,
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 302308327

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

2022-01-

Nr. Nr. (21.4-25E)

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO PROJEKTAS

Lietuvos Respublikos energetikos ministerija (toliau – Energetikos ministerija) parengė ir teikia Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. kovo 3 d. nutarimo Nr. 277 „Dėl Įmonių, veikiančių energetikos srityje, energijos ar kuro, kurių reikia elektros ir šilumos energijai gaminti, pirkimų taisyklių patvirtinimo“ pakeitimo“ projektą (toliau – Nutarimo projektas).

Nutarimo projekto tikslas – siekiant teisinio aiškumo patikslinti Įmonių, veikiančių energetikos srityje, energijos ar kuro, kurių reikia elektros ir šilumos energijai gaminti, pirkimų taisyklės (toliau – Taisyklės), užtikrinant Taisyklių atitiktį 2021 m. lapkričio 4 d. priimtiems Lietuvos Respublikos energijos išteklių rinkos įstatymo Nr. XI-2023 23 ir 28 straipsnių pakeitimo įstatymo (toliau – Įstatymas)¹ pakeitimams, susijusiems su reguliuojamų energijos gamintojų galimybėmis įsigyti gamtines dujas užbiržinėje rinkoje. Šiais pakeitimais sudarytos lankstesnės sąlygos reguliuojamiems energijos gamintojams įsigyti gamtines dujas mažiausiomis sąnaudomis, pirkti gamtines dujas ne per tarpininkus, pvz., tiesiogiai tarptautinėje suskystintų gamtinių dujų rinkoje.

Įstatymo 23 straipsnio 2 dalis nustato, kad tais atvejais, kai gamtinių dujų biržoje dėl objektyvių priežasčių nebuvo galima įsigyti reikalingo gamtinių dujų kiekio arba gamtinių dujų įsigijimo kaina sutarties sudarymo metu kitais teisės aktuose reglamentuotais pirkimo būdais yra mažesnė negu vidutinė gamtinių dujų biržos kaina ir (ar) gamtinių dujų įsigijimas kitais teisės aktuose reglamentuotais pirkimo būdais yra ekonomiškai naudingesnis, reguliuojami šilumos ir (ar) elektros energijos gamintojai gali teikti prioritetą gamtinėms dujoms įsigyti ne biržoje.

Siekiant teisinio aiškumo dėl Įstatymo 23 straipsnio 2 dalies įgyvendinimo, siūloma Taisyklėse detalizuoti gamtinių dujų įsigijimo užbiržiniais sandoriais ekonominio naudingumo su gamtinių dujų įsigijimu biržoje palyginimą, taikant tuos pačius principus kaip šiuo metu Taisyklėse yra detalizuotas biokuro įsigijimo užbiržiniais sandoriais ekonominio naudingumo palyginimas. Siūloma nustatyti, kad ekonomiškai naudingesniu sandoriu būtų laikomas gamtinių dujų įsigijimas 5 procentais (ar daugiau) mažesne už gamtinių dujų biržos operatoriaus interneto svetainėje skelbiamą atitinkamo pristatymo laikotarpio vidutinę gamtinių dujų biržos kainą Lietuvos prekybos aikštelėje.

Įgyvendinant Įstatymo 23 straipsnio 2 dalies nuostatą dėl gamtinių dujų įsigijimo kitais teisės aktuose reglamentuotais pirkimo būdais, kai tai yra ekonomiškai naudingiau, Taisyklėse siūloma nustatyti, kad gamtinių dujų pirkimas neskelbiamų derybų būdu galimas, kai prognozuojama gamtinių dujų ateities sandorių kaina, kuri skelbiama *Intercontinental Exchange (ICE)* interneto svetainės skiltyje *Dutch TTF*² *Gas Futures*, einamųjų metų šildymo

¹ <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/b205b5f03e2a11ec99bbc1b08701c7f8?jfwid=-b0ge2nj95>

² TTF (angl. *Title Transfer Facility*) indeksas yra plačiausiai naudojamas gamtinių dujų kainų indeksas Europoje, nurodantis gamtinių dujų kainą didžiausioje ir likvidžiausioje virtualioje gamtinių dujų prekybos aikštelėje Europoje. Šis indeksas dažniausiai pasirenkamas gamtinių dujų sandorių kainoms nustatyti, tai yra patikimas kainų didmeninėje Europos dujų rinkoje indikatorius, šio indekso svyravimai atspindi situaciją ir prognozes Europos gamtinių dujų rinkoje.

sezono mėnesiams yra 3 kartus ar daugiau didesnė už įsigyjančiosios organizacijos prašymu Valstybinės energetikos reguliavimo tarybos suskaičiuotą svertinę vidutinę gamtinių dujų žaliavos kainą per paskutinius 36 mėnesius iki planuojamo dvišalio sandorio sudarymo. Energetikos ministerijos vertinimu, tokia situacija rinkoje aiškiai indikuotų apie itin neapibrėžtą ateities situaciją rinkoje ir susidariusį gamtinių dujų pasiūlos trūkumą Europoje. Šiuo pakeitimu siekiama reguliuojamiems energijos gamintojams sudaryti palankesnes sąlygas reaguoti į gamtinių dujų ateities sandorių kainų prognozes ir spręsti dėl gamtinių dujų įsigijimo dvišaliais sandoriais, gamtinių dujų rinkos išvestinių finansinių priemonių naudojimo. Lankstesnis ir operatyvesnis apsirūpinimo gamtinėmis dujomis būdas tarptautinėje suskystintų gamtinių dujų rinkoje gali būti ekonomiškai naudingas taip pat ir dėl geopolitinės situacijos Europoje, jeigu Europos Sąjungoje būtų susiduriama su gamtinių dujų importo iš Rusijos Federacijos trikdžiais ar nepakankamumu ir šie veiksniai darytų didelę neigiamą įtaką gamtinių dujų kainai ar keltų neapibrėžtumus dėl gamtinių dujų tiekimo saugumo užtikrinimo bei Rusijos Federacijos gamtinių dujų tiekėjų sutartinių įsipareigojimų tinkamo įvykdymo.

Apibendrinant tai, kas išdėstyta, Taisyklių pakeitimais siūloma detalizuoti du gamtinių dujų įsigijimo būdus užbiržiniais sandoriais: (i) gamtinių dujų įsigijimas įprastomis rinkos sąlygomis, kuomet dvišaliu kontraktu susitariama dėl mažesnės kainos nei gamtinių dujų biržoje (Nutarimo projekto 2 punktas); (ii) gamtinių dujų kainos įsigijimas esant neįprastai (krizinei) situacijai Europos gamtinių dujų rinkoje (Nutarimo projekto 5 punktas).

Viešosios konsultacijos. 2021 m. gruodžio 28 d. Nutarimo projektas ir jo lydimieji dokumentai paskelbti viešosioms konsultacijoms Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarijos teisės aktų informacinėje sistemoje (TAIS Nr. 21-34577) ir pateikti išvadoms gauti Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerijai, Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijai, Lietuvos Respublikos konkurencijos tarybai, Valstybinei energetikos reguliavimo tarybai, Viešųjų pirkimų tarnybai, Lietuvos savivaldybių asociacijai, Lietuvos nepriklausomų šilumos gamintojų asociacijai, Lietuvos šilumos tiekėjų asociacijai, UAB „Ignitis“, UAB „GET Baltic“, AB „Vilniaus šilumos tinklai“, AB „Ignitis grupė“. Pasiūlymų dėl Nutarimo projekto pateikė Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija ir AB „Šiaulių energija“, UAB „GET Baltic“, AB „Vilniaus šilumos tinklai“. Pasiūlymai, į kuriuos nebuvo atsižvelgta ar atsižvelgta iš dalies, įvertinti derinimo pažymoje.

Nutarimo projektą parengė Energetikos ministerijos Energetikos konkurencingumo grupė (grupės vadovas Karolis Švaikauskas, tel. 8 670 39 352, el. p. karolis.svaikauskas@enmin.lt, Energetikos konkurencingumo grupės vyriausiasis specialistas Edvinas Varkala, tel. 8 602 47 397, el. p. edvinas.varkala@enmin.lt).

PRIDEDAMA:

1. Nutarimo projektas, 3 lapai.
2. Nutarimo projekto lyginamasis variantas, 3 lapai.
3. Nutarimo projekto derinimo pažyma, 2 lapai.
4. Gauti suinteresuotųjų asmenų derinimo raštai, 5 lapai.

Energetikos ministras

Dainius Kreivys

Edvinas Varkala, tel. + 370 602 47 397, el. p. edvinas.varkala@enmin.lt.